

Fehlis hadde ikke vært med, han lå til sengs i Oslo med muskelbrist. Neumann kom tilbake en dag før Terboven og oppsøkte straks Fehlis med fullt referat. Dagen etter dukket Terboven selv opp ved sykesengen, ivrig etter å fortelle om møtet og «diskutere retningslinjene for det videre arbeid» med Sipo-sjefen.

Det hadde vært et dramatisk møte. Like før han dro fra Oslo, hadde Terboven gitt Neumann i oppdrag å få Quisling til å lage et skriftlig notat over sine tanker og planer når det gjaldt den videre utvikling. Den norske føreren hadde satt opp sine vanlige ønsker om fredsslutning og så videre, og Terboven leste opp utvalgte punkter for der Führer – som eksploderte:

I en stund, da saker som var viktige for verden skulle avgjøres, da kommer denne mannen og bryr ham med et memorandum, som dessuten bare handler om Norge og helt mangler tanke for utviklingen i Europa. Man burde huske at om de tyske troppene skulle forlate Norge i dag, så ville Quisling omgående bli hengt av sine landsmenn. Det kunne slett ikke komme på tale å innlede fredsforhandlinger. Denne krigen ville overhodet ikke bli avsluttet med fredsforhandlinger, men han – der Führer – ville ordne det nye Europa ved dekret.

Fehlis sendte referat av Führer-møtet til RSHA i Berlin og fortalte også at Terboven virket svært fornøyd over samtalen med Hitler. Møtet hadde gjort det klart for ham at det ikke var nødvendig å ta noen hensyn i Norge. Han var blitt styrket i sitt forsett om å erklære sivil unntakstilstand før vinteren kom, for å avskrekke motstandersiden fra en mer aktiv motstand. Han ville slå enda mer hensynsløst til mot «jøssingene» og lovet at «Kommende vinter vil Sipo få mye å gjøre!»

UNNTAKSTILSTAND I TRØNDELAG

For annen og siste gang erklærte Terboven sivil unntakstilstand, nå i Trøndelag i oktober 1942, og denne gangen hadde han Wehrmachts fulle støtte. Bakgrunnen var livlig motstandsaktivitet i Trondheims-distriktet. I september meldte Sipo om våpenlager ved Majavatn, og at det var kommet til kamp mellom motstandsmenn og en avdeling med Sipo- og Orpo-folk. Videre ble en militærgruppe i Hattfjelldalen rullet opp. Den 20. september kom et britisk raid mot et kraftverk i Glomfjord, der syv briter ble tatt til fange – og senere skutt i Tyskland ifølge Hitlers Kommando-Befehl. Tidlig om morgenen 5. oktober kom nok et britisk raid, denne gangen mot Fosdalen gruver.

Terboven bestemte seg for å slå til med unntakstilstand. Allerede samme kveld rullet spesialtoget hans av gårde mot Trondheim. Sammen med ham dro hans egen stab og omkring 40 Sipo folk, deriblant medlemmer av Son-

derkommando, eksekusjonspelotongen under ledelse av Oskar Hans. Et tysk politikompani fra Oslo var også med toget. Tre nyoppsatte motorsykkelkompanier dro til Trondheim langs Riksvei 50. Dessuten skulle lokale styrker fra norsk politi og Wehrmacht delta, og Polizeiregiment 26 i Trondheim stilte med seks kompanier. Øverste leder for aksjonen var Rediess.

Dette var en storaksjon med til sammen 80 offiserer og 1750 mannskaper fra tysk og norsk ordenspoliti, 22 offiserer og 93 underoffiserer og mannskaper fra Sipo, foruten 40 mann fra Abwehr. Det ble erklært unntakstilstand i Trondheim politimesterdistrikt, noen områder i Sør-Trøndelag, hele Nord-Trøndelag og Grane herred i Nordland.

Området var svært vidstrakt, meldte Rediess til Himmler etterpå, derfor ble det opprettet særskilte støttepunkter av tysk ordens- og sikkerhetspoliti på større steder for å vise nordmennene at dette var alvor. Svenskegrensen ble så godt som hermetisk stengt. 12 857 personer og 3372 kjøretøyer ble kontrollert, 1434 hus ble gjennomført, og 91 personer arrestert for å ha vært ute under utgangsforbudet eller hatt radio, våpen eller store pengesummer de ikke kunne redegjøre for. Dessuten ble alle jødiske menn arrestert, men det nevnte ikke Rediess i rapporten sin. Derimot omtalte han tilfreds en ny fremgangsmåte for å sikre at ingen kunne slippe unna kontrollen: Samtlige som var bosatt i unntakstilstandsområdet, men som oppholdt seg et annet sted, måtte melde seg til nærmeste politimyndighet. Dette hadde virket så bra at det alltid skulle brukes under unntakstilstander heretter, skriver Rediess.

Han avsluttet rapporten med å rose innsatsen til norsk politi og Wehrmacht, og bemerket kort at «standrettssakene som fulgte ble gjennomført uten problemer».

Også denne gangen hadde Terboven bestemt seg for å statuere et eksempel ved å skyte «de åndelige opphavsmennene» (*geistige Urheber*), som han kalte dem – de som i ord og gjerning oppmuntret og forledet andre til motstand. I Oslo hadde det gått ut over de to lederne fra fagbevegelsen, og iallfall med Hansteen hadde han truffet blink. I Trondheim begynte han terroren med å la skyte 10 prominente menn «som soning for flere sabotasjeforsøk». Dette var folk som overhodet ikke hadde hatt noe med sabotasjen å gjøre, og flere av dem var blitt arrestert samme dag. De fikk ingen dom.

Først etter henrettelsen av gislene trådte standretten sammen på Falstad, med Flesch som formann og Hollack som aktor. Retten felte i løpet av to dager hele 25 dødsdommer over motstandsmenn, vesentlig fra Majavatn-saken, men en av de dømte var bare 16 år og ble benådet. Alle 34 henrettelser under unntakstilstanden ble eksekvert av Sonderkommando fra Victoria Terrasse.